

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชน โดยการมีส่วนร่วม ระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด: กรณีศึกษา เยาวชน โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลัดัน แขวงบลัดำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แยกตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการศึกษาบริบทชุมชน และสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์
2. ผลการสร้างกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์
3. ผลการนำร่องทดลองใช้กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์

ผลการศึกษาบริบทชุมชน และสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์

จากผลการศึกษาบริบทชุมชน และสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลัดัน แขวงบลัดำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1) บริบทชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ 2) บริบทป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์ และ 3) สภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

1. บริบทชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

ผู้วิจัย ลงพื้นที่ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้าน บ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบอลิคำไซ เพื่อนัดหมายกลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชน ภูมิปัญญา หรือผู้อาวุโส เตรียมการประชุมโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทชุมชนหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่คณะกรรมการปกครองหมู่บ้านจัดทำขึ้น ดังนี้

1.1 ประวัติหมู่บ้าน

หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ ประมาณ 25 ปี ที่ผ่านมา จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ มีประวัติความเป็นมา ดังที่มีการเล่าขานกันมาว่า เมื่อปี พ.ศ. 2533 ประชาชนกลุ่มหนึ่งได้อพยพมาจากหมู่บ้านหาดโพธิ์ เมืองบอลิคำไซ เพื่อแสวงหาที่ทำกินเนื่องจากหมู่บ้านหาดโพธิ์ ถูกภัยน้ำท่วมบ้านเรือน และสถานที่ทำกินประจำทุกปี ผู้นำพามาก่อตั้งบ้านเรือนกลุ่มแรกคือ วงศ์ตระกูลหลวงสุวรรณวงศ์ จำนวน 8 ครัวเรือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 รัฐบาลมีนโยบายจัดสรรหมู่บ้านเล็กเป็นหมู่บ้านใหญ่ จึงทำการโยกย้ายกลุ่มคนอีกจำนวนหนึ่งที่อาศัยตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตป่าสงวนห้วยวัวมารวมกันตั้งหมู่บ้านใหม่ โดยมีชื่อว่า บ้านโนนสมบูรณ์ มาถึงทุกวันนี้

1.2 ที่ตั้ง และอาณาเขต

หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ ตั้งอยู่ห่างจากเมืองบอลิคำไซไปทางทิศใต้ ประมาณ 3 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ มีพื้นที่ติดกับหมู่บ้านศรีสะอาด

ทิศใต้ มีพื้นที่ติดกับหมู่บ้านเพียงดี และบ้านชมชื่น

ทิศตะวันออก มีพื้นที่ติดกับหมู่บ้านแม่น้ำชัน

ทิศตะวันตก มีพื้นที่ติดกับป่าสงวนห้วยวัว

1.3 ด้านประชากร และอาชีพ

จากการสำรวจข้อมูลพลเมืองในปี พ.ศ. 2558 สรุปได้ว่า บ้านโนนสมบูรณ์ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 112 ครัวเรือน ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 601 คน เป็นหญิง 272 คน และผู้ชาย 329 คน โดยอาชีพประชากรส่วนใหญ่ ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์

1.4 ด้านคมนาคม

หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ ตั้งอยู่เรียบริมถนน 4บี (4B) ตัดผ่านกลางหมู่บ้าน เป็นทางลาดยางสะดวกในการเดินทางทั้งฤดูแล้ง และฝน ห่างจากตัวเมืองบอสิคัน ประมาณ 4 กิโลเมตร

1.5 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ประชาชนในหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ นับถือศาสนาพุทธ มีวัดจำนวน 1 แห่ง และในเดือนมีนาคม ของทุกปีหลังเสร็จจากฤดูการผลิต จะมียานประเพณีงานบุญกองข้าว

1.6 แหล่งประโยชน์ในชุมชน

สถานที่สำคัญในชุมชน มีดังนี้

ที่ทำการหมู่บ้าน	1 แห่ง
วัดศาสนาพุทธ	1 แห่ง
โรงเรียนประถม	1 แห่ง

1.7 ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก โดยมี อาชีพทำเกษตรกรรม และปศุสัตว์ รายได้ส่วนใหญ่จึงมาจากการขายผลิตผลทางการเกษตร ทอผ้าไหม ขายสัตว์เลี้ยง และหาของป่า เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน

1.8 ด้านสังคม

1.8.1 สภาพบ้านเรือน โดยทั่วไปมีการปลูกสร้างอย่างถาวร ส่วนใหญ่เป็นบ้านกึ่งไม้ และปูนสองชั้น ถ้าพอมีฐานะทางการเงินดีจะส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือในตัวเมือง และนิยมซื้อจักรยานยนต์ รถไถนาเดินทางเพื่อการเกษตรมารับใช้ประจำทุกบ้าน

1.8.2 ชุมชน เป็นลักษณะชุมชนชนบท ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัย และเครือญาติที่เด่นชัด ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีเครือญาติตั้งบ้านเรือนอยู่ในละแวกเดียวกัน ชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็ง ทั้งในด้านผู้นำที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ มีวัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเป็นที่ประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

1.8.3 การศึกษา มีโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 1 แห่ง โดยมีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.8.4 ศาสนา มีวัดพุทธ 1 แห่ง

1.8.5 ดงหอเจ้าแม่เมหส์กข์ 1 แห่ง

1.8.6 ป่าช้า 1 แห่ง

2. บริบทพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 2,000 ไร่ เป็นป่ารักษาแหล่งน้ำที่เป็นสาขาของแม่น้ำชั้น และแม่น้ำเจียบ คอบคลุมพื้นที่ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านโนนสมบูรณ์ หมู่บ้านหาดโพธิ์ หมู่บ้านเพียงดี และหมู่บ้านชมชื่น เป็นเขตพื้นที่ราบ และป่าขึ้น มีความหลายทางชีวภาพ เป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า ตอบสนองอาหาร สมุนไพร ไม้เพื่อปลูกสร้างบ้านเรือน และ ไม้สำหรับใช้สอยต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ และหมู่บ้านใกล้เคียงเป็นอย่างดี

ในอดีต ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางระบบนิเวศ มีต้นไม้ที่มีค่าหลายชนิด เช่น ไม้ประดู่ ไม้พยอม ไม้ชิงชัน ไม้ยาง ไม้ตะเคียน นอกจากนั้นยังมีสัตว์ป่าที่หายากใกล้สูญพันธุ์ เช่น ช้างป่า กระต๊อง เสือลายเมฆ หมีควาย หมีขอ กวาง นกยูง นกขวา ไก่ป่า นอกจากสัตว์ป่าแล้วยังมีของป่า และสมุนไพรอีกหลากหลายชนิดที่สำคัญต่อการดำรงชีพของคนในชุมชน และหมู่บ้านใกล้เคียง วิธีการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ เมื่อก่อนคนในชุมชนยังมีน้อย การควบคุมดูแลรักษาป่าชุมชนจึงไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากว่า ชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ส่วนมากเป็นคนในเครือญาติ หรือคนในวงศ์ตระกูลเดียวกัน ผู้นำชุมชนก็มีความเข้มแข็ง การปฏิบัติกฎระเบียบต่อผู้ละเมิดของชุมชนผ่านมาใช้ระบบประเพณีในการแก้ปัญหา แต่ในปัจจุบันเป็นยุคเศรษฐกิจ จำนวนประชากรในชุมชนเพิ่มมากขึ้น มีโรงงานอุตสาหกรรมไม่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ความต้องการไม้เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ความต้องการพื้นที่ทำการผลิตทางการเกษตร การใช้ประโยชน์เกินความสามารถของป่า ต้นไม้ขนาดใหญ่ถูกตัดโค่น ล่าสัตว์ป่าด้วยวิธีรุนแรงไม่เหมาะสม การปรับเปลี่ยนคณะกรรมการปกครองหมู่บ้านที่ไม่ใช่เครือญาติเข้ามาบริหาร ไม่มีการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วม การสานต่อในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์จึงพบปัญหาการควบคุมไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ทางระบบนิเวศของป่าชุมชนลดน้อยลง สัตว์ป่าที่เคยพบเห็นก็หายไป ของป่า และสมุนไพรที่สำคัญต่อการดำรงชีพของชุมชนก็หมดไป

ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ มีที่ตั้งจุดพิกัดที่ 103° 42' 20" ถึง 103° 40' 10" ทิศตะวันออก และ 18° 30' 22" ถึง 18° 12' 12" เหนือ มีขอบเขต ดังนี้

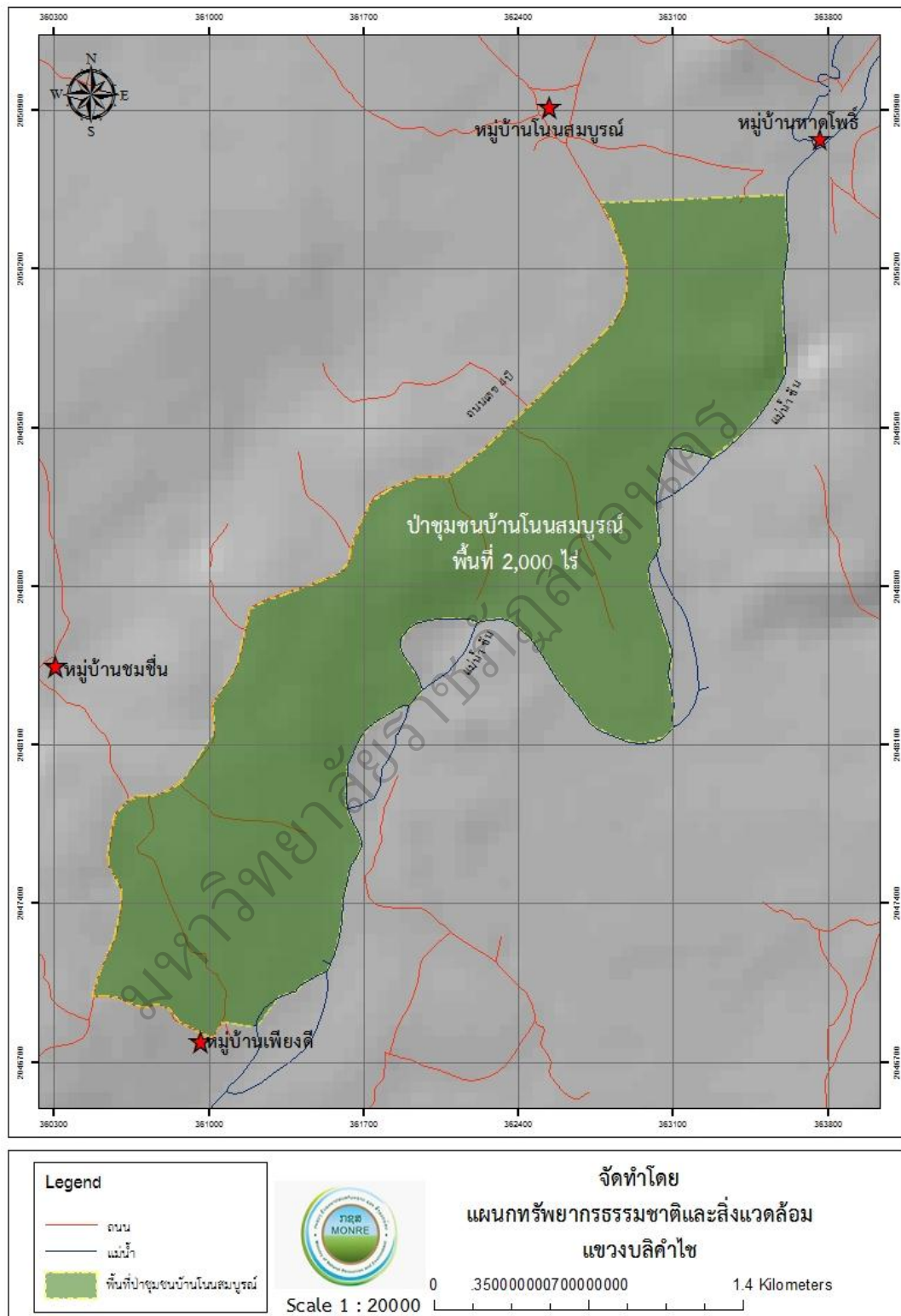
ทิศเหนือ	ติดกับ	หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ และหมู่บ้านหาดโพธิ์
ทิศใต้	ติดกับ	หมู่บ้านเพียงดี

ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำชั้น

ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่บ้านชมชื่น

ภูมิประเทศของป่าชุมชน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ มีป่าไม้ปกคลุมเป็น
ส่วนมาก ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 160 ถึง 170 เมตร ตั้ง
ภาพประกอบ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 3 ขอบเขต และที่ตั้งป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์
 ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แขวงบลีคำไซ (2558)

3. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าชุมชนบ้านโนนสมบูน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informant) เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูน ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านโนนสมบูน เมืองบอลิตัน แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย ตัวแทนครู 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 10 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ตัวแทนพระสงฆ์ 2 รูป เจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งหมด 19 คน พบว่ามีสภาพปัญหา ดังนี้

3.1 การปรับเปลี่ยนคณะกรรมการปกครองหมู่บ้านบ่อยครั้งทำให้มีผลต่อการสานต่อในการคุ้มครองป่าชุมชนของหมู่บ้านไม่ต่อเนื่อง

3.2 คณะกรรมการคุ้มครองป่าชุมชนหมู่บ้านโนนสมบูนไม่มีการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ คือ เด็ก และเยาวชนในหมู่บ้านอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครองป่าชุมชน

3.3 ประชาชนเข้าไปลักลอบตัดไม้มีค่าเพื่อขายให้แก่โรงงานไม้

3.4 ประชาชนในหมู่บ้านเข้าไปบุกรุกป่าชุมชนเพื่อการครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าชุมชน

3.5 การล่าสัตว์ป่า และหาปลาในพื้นที่ป่าชุมชนด้วยวิธีที่รุนแรง

3.6 การเก็บของป่าในป่าชุมชนไม่มีการควบคุม ดูแล ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

จากคำบอกเล่าของผู้นำชุมชน ปราชญ์ ภูมิปัญญา หรือผู้อาวุโส ที่อาศัยอยู่ในบ้านโนนสมบูน เกี่ยวกับสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูน พบว่าชุมชนหมู่บ้านโนนสมบูนยังขาดความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ประชาชนไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อคุณประโยชน์ และคุณค่าของป่าชุมชน รวมทั้งยังไม่มี การสร้างกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามา มีบทบาทร่วมด้วยช่วยกันในการอนุรักษ์ป่าชุมชน และเพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน รู้รัก และหวงแหนป่าชุมชนบ้านโนนสมบูนให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

ผลการสร้างกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลิดัน แขวงบลิดำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการมีส่วนร่วม ระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด ได้แก่ ครูที่เป็นตัวแทนจากโรงเรียน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 10 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ตัวแทนพระสงฆ์ 2 รูป และเจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งทั้งหมด 19 คน นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มากร่างสร้างกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลิดัน แขวงบลิดำไซ ซึ่งมีผล ดังนี้

1. ผลการร่างกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์

1.1 ชื่อกิจกรรม

กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วม ระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด

1.2 ปัญหาเป้าหมายของการพัฒนา

ปัญหาเป้าหมายของการพัฒนา คือ ขาดการส่งเสริมความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนบ้านโนนสมบูรณ์ ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่เพื่อให้เขาเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นคนสานต่อเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

1.3 เป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนา

เป้าหมายของกิจกรรมการพัฒนา คือ เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลิดัน แขวงบลิดำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในป่าชุมชน

1.4 โครงการ หรือกิจกรรม

กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

1.4.1 กิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์

1.4.2 กิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

1.4.3 กิจกรรมปลูกไม้เสริมป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

1.4.4 กิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละโครงการหรือกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 อบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักให้แก่เยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

หลักการ และเหตุผล

การศึกษาสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลิดัน แขวงบลิดำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในขั้นตอนการจัดประชุมระดมสมอง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 ที่หอประชุมบ้านโนนสมบูรณ์ พบว่า คณะกรรมการคุ้มครองรักษาป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ไม่มีการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่อยู่ในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครองดูแลรักษาป่าชุมชน ทำให้เยาวชนขาดความรู้ และความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นี่คือนโยบายของเยาวชนจำเป็นต้องได้รู้ และเข้าใจถึงค่า หรือคุณประโยชน์ของป่าไม้ เพราะว่า หน้าที่ของเยาวชน คือ เป็นผู้สืบทอดดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเกิดมีการจัดกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์เพื่อให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้ป่าชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก และกล่อมเกลาจิตใจเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความรู้ที่รัก ห่วงแหนป่า และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมายอบรม คือ เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 32 คน

2. ผู้มีส่วนร่วมการอบรม คือ ครูประจำชั้น 1 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ผู้ปกครองเด็ก 10 คน พระสงฆ์ 2 รูป เจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งหมด 19 คน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. สร้างเอกสารประกอบการรอบรม เพื่อแจกให้ผู้เข้าร่วมอบรม
2. ทำเอกสารยื่นเสนอสำนักงานศึกษาประจำเมืองเพื่อขออนุญาตดำเนินการอบรม
3. ประชุมดำเนินการอบรม
4. วัดและประเมินผลการอบรม
5. สรุปผลการอบรม

การวัด และประเมินผล

1. เปรียบเทียบความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเยาวชนก่อน และหลังการอบรม
2. ความพึงพอใจของเยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรม

งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการจัดอบรม จำนวน 5,500 บาท

ระยะเวลา

กำหนดเวลาอบรม 1 วัน

กิจกรรมที่ 2 ค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

หลักการ และเหตุผล

การศึกษาสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ในขั้นตอนการจัดประชุมระดมสมอง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 ที่หอประชุมบ้านโนนสมบูรณ์ พบว่า เยาวชนบ้านโนนสมบูรณ์ขาดความรู้ และความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ เนื่องจากเด็กเยาวชนไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสัมผัสจริงกับธรรมชาติ และคณะกรรมการคุ้มครองป่าชุมชนหมู่บ้านไม่มีการส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนทำให้เยาวชนขาดความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในป่าชุมชน

การจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชน มีครู ผู้ปกครอง และพระสงฆ์ เข้าร่วม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมชาติ และผลกระทบเกิดขึ้นในป่าชุมชน โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้แก่เยาวชนด้านทรัพยากรป่าไม้ สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ อันก็ประโยชน์ให้แก่เยาวชนเกิดมีแนวคิดรัก และหวงแหนป่าชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชน ให้เยาวชนมีความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนสภาพจริงจากแหล่งเรียนรู้ในธรรมชาติ
2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด และการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันของเยาวชน
3. เพื่อให้เยาวชนตระหนักถึง ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ในการ อยู่ร่วมกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำ - ผู้ตามที่ดี ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จำนวน 32 คน
2. ผู้มีส่วนร่วมกิจกรรม คือ ครูประจำชั้น 1 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ผู้ปกครองเด็ก 10 คน พระสงฆ์ 2 รูป เจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งหมด 19 คน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินการ
2. ประชุมเยาวชน
3. ดำเนินการเดินป่า
4. การวัด และประเมินผลกิจกรรม
5. สรุปผลการดำเนินการกิจกรรม

การวัด และประเมินผล

1. เปรียบเทียบความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเยาวชนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด
2. ความพึงพอใจของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด

งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรม จำนวน 4,000 บาท

ระยะเวลา

กำหนดเวลาจัดกิจกรรม 1 วัน

กิจกรรมที่ 3 ร่วมปลูกไม้เสริมป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

หลักการ และเหตุผล

การศึกษาสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ในขั้นตอนการจัดประชุมระดมสมอง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 ที่หอประชุมบ้านโนนสมบูรณ์ พบว่า ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ มีการลักลอบตัดไม้ขายให้นายทุน และการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อหวังครอบครองที่ดินอย่างผิดกฎหมาย ทำให้ป่าชุมชนมีสภาพเสื่อมโทรม และเนื้อที่ก็ลดน้อยลง เนื่องจากการประสานงาน ขอความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน ไม่ได้ดีเท่าที่ควร ภายในชุมชนเองก็ยังขาดการปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางการพัฒนา หรือการฟื้นฟูบูรณะป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ให้กับคืนมาด้วยความอุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม

กิจกรรมปลูกไม้เสริมป่าเป็นนโยบายของรัฐ และเป็นภาระหน้าที่ของทุกคนที่ต้องได้ปฏิบัติ มุ่งเน้น 3 ปลูก และ 4 ประโยชน์ ได้แก่ ปลูกไม้ใช้สอย ปลูกไม้ผล และปลูกไม้สำหรับเชื้อเพลิง ประโยชน์ใช้ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ประโยชน์เพื่อแหล่งอาหาร สมุนไพร ประโยชน์เพื่ออุปกรณ์ใช้สอยสอยในครัวเรือน และประโยชน์ต่อระบบนิเวศน์ ถ้าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์หากร่วมมือกันจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชนโดยการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด และมีการสนับสนุนจากรัฐ จะสามารถช่วยแก้ปัญหาการบุกรุกป่าชุมชนได้ และบ้านโนนสมบูรณ์จะกลายเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในอนาคต

ดังนั้น จึงได้จัดกิจกรรมดังกล่าวขึ้น เพื่อให้ชุมชนรู้ และเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ ทั้งเป็นการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ให้เป็นผู้สืบสานการคุ้มครองรักษาป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน และประชาชนทั่วไปให้ตระหนักและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งให้รู้ดีกรัก หวงแหน ช่วยกันรักษา และเป็นเจ้าของป่าร่วมกัน
2. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมประเภทต้นไม้ ป่าไม้ หรือพันธุ์ไม้ที่หายากให้คงอยู่ และเพิ่มจำนวนมากขึ้น

3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด

4. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในป่าชุมชนที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา ภายใต้ระบบการจัดการของหน่วยงาน และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อลดภาวะวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ ภาวะโลกร้อน และภัยพิบัติทางธรรมชาติ

กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จำนวน 32 คน
2. ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมปลูกต้นไม้ ได้แก่ ครู 1 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน 1 คน พระสงฆ์ 2 รูป และเจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 51 คน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินการ
2. ประชุมกลุ่มเป้าหมาย
3. ดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่า
4. การวัด และประเมินกิจกรรม
5. สรุปผลดำเนินการ

การวัด และประเมินผล

1. เปรียบเทียบความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเยาวชนก่อน และหลังจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด
2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด

งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ จำนวน 7,000 บาท

ระยะเวลา

กำหนดเวลาจัดกิจกรรม 1 วัน

กิจกรรมที่ 4 ร่วมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

หลักการ และเหตุผล

การศึกษาสภาพปัญหาในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ในขั้นตอนการจัดประชุมระดมสมอง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2558 ที่หอประชุมบ้านโนนสมบูรณ์ พบว่า ต้นไม้ใหญ่ หรือชนิดพันธุ์ไม้ที่มีค่าในป่าชุมชน ถูกประชาชนภายในหมู่บ้าน และประชาชนบ้านอื่นลักลอบตัดหวังประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐ จนเกิดผลกระทบร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรป่าไม้ในป่าชุมชน เช่น ห้วยหนองคลองบึงที่อยู่รอบ ๆ แห่งขอด ลัตว์ป่าหลบหนี พันธุ์ไม้บางชนิดใกล้สูญพันธุ์ เพราะต้นไม้ใหญ่ที่ให้ความชุ่มชื้น ขยายพันธุ์ และถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าถูกตัดโค่น เนื่องจากแนวคิดเห็นแก่ตัวของคน และการร่วมมือของทุกฝ่ายในการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่เท่าที่ควร

การบอกกล่าวของชุมชนในที่ประชุม ว่า เมื่อปี พ.ศ.2553 อำนาจการปกครองเมืองร่วมกับชุมชนหมู่บ้านโนนสมบูรณ์ จัดพิธีบวชต้นไม้ในป่าชุมชนตามความเชื่อเพื่อป้องกันการลักลอบตัดต้นไม้ใหญ่ ปรากฏว่า ในปีนั้นไม่มีปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตดังกล่าวเลย เนื่องจากว่า การบวชต้นไม้เป็นพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อของชุมชนในแนวทางการพัฒนาแนวคิดของคนทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ช่วยให้คนเปลี่ยนแปลงแนวคิดได้ แต่การจัดกิจกรรมนั้นมันไม่ต่อเนื่อง ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการคุ้มครองป่าชุมชนของบ้านถูกปรับเปลี่ยน จึงเกิดมีปัญหาการลักลอบตัดไม้ในป่าชุมชนในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดกิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ขึ้น โดยการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน บ้าน และวัด เพื่อการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ โดยเฉพาะมุ่งเน้นให้เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์เข้าร่วมเพื่อให้เยาวชนเรียนรู้ถึงความสำคัญของป่าชุมชน และต่อไปเยาวชนจะได้เป็นผู้สืบสาร พร้อมกันดูแลรักษาป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการยับยั้งการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และเป็นกุศโลบายห้ามมิให้คนตัดไม้ทำลายป่า
2. เพื่อส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่
3. เพื่อเป็นการป้องกันการตัดไม้ขนาดใหญ่ และเกรงว่าน่าจะถูกลักลอบ

ตัด

4. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จำนวน 32 คน
 2. ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วม ได้แก่ ครู 1 คน ผู้นำชุมชน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน 10 คน พระสงฆ์ 2 รูป และเจ้าหน้าที่รัฐ 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 19 คน

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินการ
2. ประชุมกลุ่มเป้าหมาย
3. ดำเนินกิจกรรมพิธีบวชต้นไม้
4. การวัด และประเมินกิจกรรม
5. สรุปผลดำเนินกิจกรรม

การวัด และประเมินผล

1. เปรียบเทียบความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนของเยาวชนก่อน และหลังการจัดกิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนกับเกณฑ์ที่กำหนด

งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการจัดพิธีบวชต้นไม้ จำนวน 5,000 บาท

ระยะเวลา

กำหนดเวลาจัดกิจกรรม 1 วัน

1.5. ตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรม

ความสำเร็จของกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ พิจารณาตามตัวชี้วัด และเกณฑ์ ดังนี้

1.5.1 เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ มีความรู้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์หลังการจัดกิจกรรม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรม เยาวชนมีความรู้เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

1.5.2 เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์มีความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรมเยาวชนมีความตระหนักอยู่ในระดับมากขึ้นไป

1.5.3 เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

1.6 การวัด และประเมินผลกิจกรรม

วัด และประเมินผลกิจกรรมตามตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรมโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

1.7 แผนการปฏิบัติกิจกรรม

การปฏิบัติกิจกรรม เริ่มวันที่ 15 สิงหาคม 2558 ถึง วันที่ 20 สิงหาคม 2558 ปรากฏ ดังตาราง 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ตาราง 1 แผนการปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรม	วัน / เวลาปฏิบัติ	จำนวนวัน
1. อบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนัก ให้แก่เยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน	วันที่ 15 สิงหาคม 2558	1 วัน
2. ค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์	วันที่ 16 สิงหาคม 2558	1 วัน
3. ร่วมปลูกไม้เสริมป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์	วันที่ 19 สิงหาคม 2558	1 วัน
4. ร่วมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์	วันที่ 20 สิงหาคม 2558	1 วัน

**2. ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้
และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์**

ผู้วิจัยได้นำเอาร่างกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการ
อนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
ได้แก่

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ การุณย์ฉัญจกร อาจารย์ประจำ
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พุฒฉัตร ลิทธิ อาจารย์ประจำสาขาวิชา
รัฐศาสตร์ (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.3 อาจารย์ปทุมทิพย์ มานโคกสูง อาจารย์ประจำสาขาวิชายุทธศาสตร์
การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.4 นายคำประสงฆ์ วงศ์ทะนา รักษาการหัวหน้าแผนกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แขวงบอลิคำไซ

2.5 นายลมเย็น ศรีสูงวงศ์ รองแขวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
แผนกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แขวงบอลิคำไซ

การวัด และประเมินผลร่างกิจกรรม วัด และประเมินผลตามตัวชี้วัด
ความสำเร็จของกิจกรรม โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ปรากฏ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้
และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียน
บ้านโนนสมบูรณ์

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (เต็ม 5)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
1	ชื่อกิจกรรม			
	1.1 มีความชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด
	1.2 สอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรม	5.00	.00	มากที่สุด
2	ปัญหาเป้าหมายของการพัฒนา			
	2.1 ระบุปัญหาได้ชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด
	2.2 เขียนเชื่อมโยงของสาเหตุปัญหา และ แนวทางแก้ไขได้สมเหตุสมผล	5.00	.00	มากที่สุด
3	เป้าหมายของกิจกรรม			
	3.1 มีความชัดเจน	4.80	.45	มากที่สุด
	3.2 มีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับ กลุ่มเป้าหมาย	4.85	.43	มากที่สุด
	3.3 มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผล	4.00	.50	มาก
	3.4 สามารถวัด และประเมินผลได้	4.80	.45	มากที่สุด
4	โครงการ/กิจกรรม			
	4.1 มีความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย	4.50	.55	มากที่สุด
	4.2 สามารถรับรู้ และเข้าใจได้ง่าย	4.80	.00	มากที่สุด
5	กลุ่มเป้าหมาย			
	5.1 ระบุได้ชัดเจน	4.80	.42	มากที่สุด
	5.2 มีจำนวนที่เหมาะสม	5.00	.00	มากที่สุด
	5.3 สามารถนำความรู้ไปขยายผลได้	4.95	.00	มากที่สุด
6	ตัวชี้วัดความสำเร็จ			
	6.1 มีความชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด
	6.2 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	5.00	.00	มากที่สุด
	6.3 มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผล	5.00	.00	มากที่สุด
	6.4 สามารถวัด และประเมินผลได้	4.80	.45	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (เต็ม 5)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
7	ระยะเวลาที่ใช้			
	7.1 มีความเหมาะสม	4.80	.43	มากที่สุด
	7.2 เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อให้ บรรลุผลตามเป้าหมายของกิจกรรม	4.80	.00	มากที่สุด
8	การวัด และประเมินผล			
	8.1 มีความชัดเจน และเหมาะสม	5.00	.00	มากที่สุด
	8.2 วิธีวัด และเครื่องมือวัดสอดคล้องกับ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรม	5.00	.00	มากที่สุด
	8.3 มีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.86	.16	มากที่สุด

จากตาราง 2 จะเห็นว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน อยู่ในระดับความเหมาะสม มาก ถึงมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแยกตามรายข้อทั้งหมด จำนวน 26 ข้อ แบ่งเป็น 2 ระดับ มี 1 รายการอยู่ในระดับต่ำกว่ารายการอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 3.3 มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ผลการนำร่องทดลองใช้กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์

ผลการนำร่องทดลองใช้กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลัดัน แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็น ต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินงานกิจกรรมการอบรมเสริมสร้างความรู้ และ
ความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์
การดำเนินกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการ
อนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้
ในระหว่างวันที่ 15 สิงหาคม 2558 ผู้วิจัย ประสานกับผู้อำนวยการโรงเรียน
บ้านโนนสมบูรณ์เพื่อจัดเวลาในการทำกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนัก
เป็นเวลา 1 วัน โดยใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการคุ้มครองรักษาป่าไม้ในการ
ดำเนินกิจกรรม ณ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ ส่วนกลุ่มเป้าหมาย
หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 32 คน แต่การเข้า
ร่วมกิจกรรมตัวจริงมีผู้เข้าร่วมมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากการสังเกตพฤติกรรมของ
นักเรียนเห็นได้ว่า ทุกคนมีความสนุกสนาน สำเร็จ ให้ความสนใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
ซึ่งก่อนการอบรมผู้วิจัยใช้แบบวัดความรู้ และความตระหนักของเยาวชน และสอบถาม
ความพึงพอใจของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมหลังการอบรม ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ภาพกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนัก
ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนให้แก่เยาวชน
ที่มา : โรงเรียนประถมบ้านโนนสมบูรณ์ (2558)

2. ผลการดำเนินงานกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

การดำเนินกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ในระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม 2558 ผู้วิจัย ประสานผู้ใหญ่บ้านโนนสมบูรณ์ ผู้ปกครองนักเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เพื่อรวบรวมพล เข้าร่วมกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชน ในกิจกรรมนี้ใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แขวงบลีคำไซ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ในด้านการอนุรักษ์ให้แก่เยาวชน ด้านระเบียบข้อบังคับ ของป่าชุมชน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ สมุนไพร แหล่งน้ำ ในป่าชุมชน เป็นเวลา 1 วัน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งหมด 51 คน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนมีข้อซักถาม และความสนใจเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ พืชสมุนไพร นก แมลง และอื่น ๆ เป็นอย่างดีทำให้เยาวชนมีความรู้ และความตระหนักเพิ่มมากขึ้น สังเกตเห็นได้จากเปรียบเทียบความรู้ และความตระหนัก จากการวัดก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เยาวชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ภาพกิจกรรมค่ายเยาวชนเดินป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์
ที่มา : โรงเรียนประถมบ้านโนนสมบูรณ์ (2558)

3. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชน

บ้านโนนสมบูรณ์

การดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ในระหว่างวันที่ 17 สิงหาคม 2558 ผู้วิจัย ประธานผู้ใหญ่บ้านโนนสมบูรณ์ ผู้ปกครองนักเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เพื่อรวบรวมพล เข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชน กิจกรรมนี้ใช้เวลา 1 วัน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งหมด 51 คน จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนมีข้อซักถามและความสนใจเกี่ยวกับต้นไม้ใหญ่ พืชสมุนไพร นก แมลง และอื่น ๆ เป็นอย่างดีทำให้เยาวชนมีความรู้ และความตระหนักเพิ่มมากขึ้น สังเกตเห็นได้เป็นเวลา 1 วัน ในกิจกรรมนี้ใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการปลูกต้นไม้เสริมป่าให้ความรู้ และ แนะนำวิธีการปลูก การรักษา อย่างเช่น การขุดหลุมปลูก การนำเอาถุงพลาสติกออก การถมดิน และการหมายหลุมที่ปลูกแล้วเพื่อป้องกันการตรวจตรา จากการสังเกตเห็นได้ว่า เยาวชนมีความมุ่งมั่น เอาใจใส่ ตามการแนะนำของนักวิชาการ หรือวิทยากร นอกจากนี้ เยาวชนมีความสนุกสนาน มีการแข่งขันกันทำให้ปลูกต้นไม้เสร็จเร็วขึ้น ทำให้เยาวชนมีความรู้ และความตระหนักเพิ่มมากขึ้น และมีความพึงพอใจในระดับมาก เยาวชนยังเสนอให้จัดกิจกรรมแบบนี้ทุกปี ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ภาพกิจกรรมปลูกต้นไม้เสริมป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์
ที่มา : โรงเรียนประถมบ้านโนนสมบูรณ์ (2558)

4. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

การดำเนินกิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ในระหว่างวันที่ 18 สิงหาคม 2558 ผู้วิจัย ประธานผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง นักเรียน พระสงฆ์ประจำวัดบ้านโนนสมบูรณ์ และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ เพื่อรวบรวมพล เข้าร่วมในพิธีบวชต้นไม้ในป่าชุมชน กิจกรรมนี้ใช้เวลา 1 วัน โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนทั้งหมด 51 คน ซึ่งในกิจกรรมนี้พระเป็นผู้นำพาด้านพิธีการตามหลักของพระพุทธศาสนาแต่ต้นจนจบ สังเกตเห็นเยาวชนเห็นคุณค่าของป่าชุมชนได้จิตสำนึก เกิดคุณธรรมขึ้นมา ทำให้เยาวชนมีความรู้ และความตระหนักเพิ่มมากขึ้น และมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ภาพกิจกรรมบวชต้นไม้ในป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์
ที่มา : โรงเรียนประถมบ้านโนนสมบูรณ์ (2558)

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ของเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์

ผลการเปรียบเทียบความรู้ของเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ เมืองบลิตัน แขวงบลิตำไซ ระหว่างก่อน และหลังการใช้กิจกรรม ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความรู้ของเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ ระหว่างก่อน และหลังการใช้กิจกรรม

ช่วงในการวัด	จำนวน คน	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ ของค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ทดสอบที (t-test)	Sig.
ก่อนการอบรม	32	20	10.14	50.70	1.30	18.29**	.00
หลังการอบรม	32	20	17.26	86.30	.67		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 จะเห็นว่า ก่อนการใช้กิจกรรมเยาวชนมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน เท่ากับ 10.14 คิดเป็นร้อยละ 50.70 แต่หลังการใช้กิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 17.26 คิดเป็นร้อยละ 86.30 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยดังกล่าว ด้วยสถิติทดสอบแบบสองกลุ่มไม่อิสระกัน (t-test แบบ Dependent Samples) พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน หลังการใช้กิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความตระหนักของเยาวชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์

ผลการเปรียบเทียบความตระหนักของเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ในภาพรวมในการอนุรักษ์ป่าชุมชนก่อน และหลังการใช้กิจกรรม ปรากฏ ดังตาราง 4 และ ตาราง 5

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความตระหนักของเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ก่อน และหลังการใช้กิจกรรม

รายการ	ก่อนการอบรม			หลังการอบรม		
	ค่าเฉลี่ย (เต็ม 5)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล	ค่าเฉลี่ย (เต็ม 5)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ผล
1. ป่าชุมชนจำเป็นต้องมีการดูแลรักษา	2.75	0.39	ปานกลาง	4.54	0.21	มากที่สุด
2. การปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าชุมชนทำให้ป่าชุมชนเพิ่มความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	2.87	0.18	ปานกลาง	3.89	0.31	มาก
*3. การอนุรักษ์ป่าชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน	2.30	0.51	น้อย	4.57	0.31	มากที่สุด
4. เยาวชนมีความสำคัญต่อการเป็นหูเป็นตาให้แก่คณะกรรมการปกครองหมู่บ้านในการอนุรักษ์ป่าชุมชน	2.95	0.21	ปานกลาง	3.81	0.32	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

5. การบุกรุกพื้นที่ป่าชุมชนย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตของคนในชุมชน	2.46	0.19	น้อย	3.90	0.38	มาก
6. การปลูกป่าชุมชน ถือว่าเป็นการอนุรักษ์สัตว์ป่า	2.70	0.27	ปานกลาง	3.78	0.37	มาก
7. ชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันในการอนุรักษ์ป่าชุมชน	2.78	0.27	ปานกลาง	4.32	0.33	มาก
8. การขยายที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ป่าชุมชนทำให้ป่าชุมชนหมดไปควรเป็นหน้าที่ของภาครัฐร่วมมือกับประชาชน	2.61	0.61	ปานกลาง	4.00	0.37	มาก
9. ชุมชนต้องปฏิบัติระเบียบข้อบังคับในการรักษาป่าชุมชนอย่างเคร่งครัด	2.51	0.12	ปานกลาง	4.30	0.28	มาก
10. ชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์โดยการมีส่วนร่วมของเยาวชนเกี่ยวกับการนำใช้ และการอนุรักษ์ป่าชุมชน	1.72	0.13	น้อย	4.35	0.39	มาก
11. พื้นที่ป่าชุมชนเป็นแหล่งอาหาร ยารักษาโรค แหล่งน้ำของชุมชน ทุกคนต้องรู้จักรักและหวงแหน และรู้คุณค่าในการใช้ประโยชน์	2.86	0.45	ปานกลาง	4.46	0.20	มาก
12. ผู้ที่ลักลอบตัดไม้ในป่าชุมชนควรถูกลงโทษ	2.66	0.24	ปานกลาง	4.49	0.31	มาก
13. เยาวชนควรมีบทบาทและมีความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ป่าชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้ใหญ่	2.81	0.13	ปานกลาง	4.35	0.20	มาก
รวม	2.61	0.28	ปานกลาง	4.21	0.31	มาก

*หมายถึงซึ่งเดิมเป็นข้อความทางลบแต่ในตารางนี้ได้ปรับเป็นข้อความทางบวกแล้ว

จากตาราง 4 พบว่า

1. ก่อนการใช้กิจกรรม เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์มีความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีอยู่ 3 รายการ ที่มีความตระหนักอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ 1) การอนุรักษ์ป่าชุมชน เป็นหน้าที่ของทุกคน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 2) การบุกรุกพื้นที่ป่าชุมชนย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตของคนในชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 และ 3) ชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์โดยการมีส่วนร่วมของเยาวชนเกี่ยวกับการนำใช้ และการอนุรักษ์ป่าชุมชน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2. หลังการใช้กิจกรรม เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์มีความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีอยู่ 2 รายการ ที่มีความตระหนักอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ป่าชุมชนจำเป็นต้องมีการดูแลรักษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และ 2) การอนุรักษ์ป่าชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความตระหนักของเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน ก่อน และหลังการใช้กิจกรรม

ช่วงในการวัด	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ทดสอบที (t-test)	Sig,
ก่อนการอบรม	32	5	2.61	0.28	43.24**	.00
หลังการอบรม	32	5	4.21	0.31		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า หลังการใช้กิจกรรม เยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ มีความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนต่อการนำร่องทดลองใช้
กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าชุมชน
บ้านโนนสมบูรณ์ โดยการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน บ้าน และวัด

ผลการศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนต่อการนำร่องทดลองใช้กิจกรรม
ปรากฏ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนต่อการนำร่องทดลองใช้กิจกรรม

รายการ (n=32)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
1. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับ พื้นที่ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์	4.32	.45	มาก
2. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้มีความรู้ในการ อนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์มากขึ้น	4.15	.57	มาก
3. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้มีความรู้สึกรัก หวง แหวง และต้องการที่จะอนุรักษ์ป่าชุมชน บ้านโนนสมบูรณ์ให้มีความยั่งยืนตลอดไป	4.01	.46	มาก
4. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ มีเนื้อหาเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง และความต้องการ	4.30	.52	มาก
5. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการจัดทำแผนพัฒนาหรือต่อยอดทำเป็นโครงการ อนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ได้	4.55	.54	มากที่สุด
6. กิจกรรมต่าง ๆ น่าสนใจ	4.15	.45	มาก
7. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วน ร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ป่าชุมชนบ้าน โนนสมบูรณ์ และป่าชุมชนหมู่บ้านอื่นได้	4.21	.42	มาก
8. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพราะได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน	4.38	.58	มาก
9. วิทยากรหรือผู้ทำกิจกรรม จัดกิจกรรมได้ดี ทำให้ไม่ รู้สึกเบื่อ	4.12	.40	มาก
10. วิทยากรหรือผู้ทำกิจกรรม มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดกิจกรรม ทำให้ง่ายต่อการรู้ และเข้าใจ เนื้อหา	4.16	.51	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ (n=32)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความพึงพอใจ
11. การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความสามัคคี และ รู้สึกมองเห็นคุณค่าของป่าชุมชน	4.20	.41	มาก
12. การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ รู้สึกว่าคุ้มค่าและมี ประโยชน์	4.11	.53	มาก
13. สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมมีความ เหมาะสม	4.45	.52	มาก
14. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหมาะสมกับ รูปแบบของกิจกรรมที่จัด	4.27	.51	มาก
15. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีความ เหมาะสม	4.52	.51	มากที่สุด
ภาพรวม	4.26	.49	มาก

จากตาราง 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนโรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์
รวมทั้งหมด 32 คน ต่อการนำร่องทดลองใช้กิจกรรม พบว่า เยาวชนโรงเรียน
บ้านโนนสมบูรณ์ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละ
รายการสำรวจ พบว่า มี 2 รายการที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่
1) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และ
2) การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาหรือต่อ
ยอดทำเป็นโครงการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโนนสมบูรณ์ได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55